1847.   No. 80.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 5 OCTOBER.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 1 October 1847, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 12,83.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . . - 228,00.
Van de Rogge per last, voor het *Zwitserschbrood* . . . - 228,00.

Leeuwarden, *De Staatsraad, Gouverneur van Friesland*,
den 2 October 1847. VAN SIJTZAMA.

NOORWEGEN.

CHRISTIANIA, *den 7 September*. Laatstleden Zaturdag is eene ontzaggelijke rots in het district Foerden, prov. Aggerhuus, welke reeds eenige dagen te voren gebarsten was, plotseling ingestort, en heeft eene uitgestrektheid van een vierkante mijl met puin bedekt. Vier en dertig huizen werden door de neergevallene rotsbrokken vernield, en men begroot, dat er ongeveer 230 menschen onder het puin bedolven zijn. Dadelijk heeft men middelen tot redding aangewend, maar te vergeefs; men heeft eerst den volgenden dag twee lijken ontdekt. Ook de materiële schade is zeer aanzienlijk.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, *den 29 September*. In een heden alhier ontvangen berigt uit Rome, dd. 20 dezer, wordt gemeld, dat Paus *Pius IX* het plan heeft een algemeen kerkelijk concilium bijeen te roepen en wel te Rome, ten einde te beraadslagen over vele belangrijke voorstellen, welke de Paus aan dit collegie doen wil.

— Op nieuw spreekt men van onderhandelingen tusschen de Oostenrijksche regering en het Duitsche tolverbond over wederzijdsche handelsbetrekkingen.

— Men verhaalt, dat in de nabijheid van Agram eene dergelijke misdaad gepleegd is als die van den Hertog *de Praslin*. De Hongaarsche Baron *Alex. K.* heeft op zijn kasteel zijne gemalin, welke op het punt was te bevallen, en zijnen jeugdigen zoon, in eene vlaag van razenij vermoord en daarna ook zich zelven om het leven gebragt. Ook hier moeten de jaloezij der vrouw en hare verwijtingen den man tot dezen gruwel gebragt hebben.

ENGELAND.

LONDEN, *den 29 September*. Met de stoomboot *Caledonia* zijn berigten uit de Vereenigde-Staten tot den 16 dezer ontvangen. Deze berigten zijn zeer belangrijk, wat den Mexicaanschen oorlog betreft. Het Amerikaansche leger was tegen Mexico opgerukt, en had op vijf mijlen afstands van die stad het Mexicaansche leger, sterk ongeveer 20,000 man, ontmoet, hetwelk, onder het bevel der generaals *St. Anna* en *Valencia*, in last had, om de hoofdstad te dekken. Niettegenstaande het Mexicaansche leger eene zeer sterke stelling bezette, heeft de generaal *Scott* niet geaarzeld hetzelve, met slechts 10,000, door den marsch zeer vermoeide, manschappen aan te vallen. De generaal *Worth*, die over de voorhoede der Amerikanen het bevel voerde, heeft, onder een hevig kanon- en musketvuur, van de zijde van den vijand dezen al spoedig uit zijne eerste stellingen verdreven. De overige linien van verdediging zijn door de troepen, onder het bevel van de generaals *Riley*, *Sheeld* en *Cadwallader* achtereenvolgens ingenomen. Op verscheidene punten hebben de Mexicanen hevigen tegenstand geboden, maar vele hunner, en vooral de nieuw-aangeworvene jonge lieden uit Mexico, hebben reeds bij den eersten aanval, hunne wapenen weggeworpen, en de vlugt genomen. Het verlies van het Mexicaansche leger is zeer aanzienlijk. Een Amerikaansch blad begroot hetzelve op 5 à 6000, een ander op 7000 man aan dooden en gewonden; welke opgave welligt overdreven is. Dertien Mexicaansche hoofdofficieren, onder welke de generaals *Blanco*, *Mendosa*, *Garcia* en *Salas*, genoemd werden (welke laatste vroeger minister van oorlog geweest is) zijn, naar men zegt, buiten gevecht gesteld. *St. Anna* heeft, naar men verneemt, nog voor het einde van den slag de vlugt genomen. De generaal *Valencia* is, naar luid dezer berigten, met slechts twee compagnien naar Fallma teruggetrokken. Het verlies van het Amerikaansche leger wordt op niet meer dan 5 of 600 man begroot, waaronder 17 gesneuvelde en 66 gekwetste officieren. Gedurende twee dagen, en wel op den 19 en 20 Augustus, is tusschen die beide legers gestreden. Tertond na het verslaan van het Mexicaansche leger, is de generaal *Scott* naar de hoofdstad Mexico opgerukt, waar het berigt dezer belangrijke nederlaag reeds aangekomen was. Een wapenstilstand van 48 uren is, door bemiddeling van den Engelschen gezant, te Mexico gesloten, waarbij men is overeengekomen, dat de beide legers voor alsnog binnen hunne linien blijven, en geene verdedigingswerken aanleggen zullen. Ook zijn vijf Mexicaansche commissarissen benoemd, om onderhandelingen over den vrede te openen. Bij het afzenden dezer berigten, waren reeds drie conferentien gehouden, die echter nog tot geene uitkomst schenen te hebben geleid. Men dacht algemeen dat de vrede gesloten zou worden. Volgens deze berigten, zou de generaal *Scott* eerst voornemens geweest zijn Mexico binnen te rukken, doch zoude hij, zulks op verzoek van de Mexicaansche overheden, hebben nagelaten, om den haat der bevolking niet verder op te wekken, en hierdoor het sluiten van den vrede te bemoeijelijken.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den 27 September*. *Lodewijk Filips*, Koning der Franschen, heeft bij besluit van gisteren den maarschalk hertog *van Dalmatie*, tot maarschalk-generaal van Frankrijk benoemd. Het officiële dagblad voegt heden bij de mededeeling van dit besluit het volgende: »De Koning, aan den maarschalk hertog *van Dalmatie* den vereerenden titel van maarschalk-generaal van Frankrijk schenkende, heeft voor hem gedaan wat in 1660 voor den maarschalk *de Turenne* en in 1732 voor den maarschalk *de Villars* gedaan werd. Eene waardige belooning voor hunne groote diensten en voor hunne roemrijke loopbaan."

— Men zegt dat de minister van finantien aan verscheidene leden van de Kamer der Gedeputeerden verklaard heeft, dat de leening van 350 millioenen onbepaald zal worden uitgesteld, dewijl de minister die gelden niet voor in de aanstaande lente noodig zal hebben. Sommigen houden zulks voor een gevolg van de krachteloosheid der Regering en beschouwen het niet als een bewijs dat de schatkist die gelden voor alsnog kan missen.

— Te Milaan heeft de Oostenrijksche gouverneur, om de opgewondenheid des volks over de jongste gebeurtenissen aldaar te bezadigen, den directeur van politie, graaf *Bolza*, die door zijne bevelen aanleiding tot het tergend en gewelddadig gedrag zijner agenten gegeven had, eerst afgezet en vervolgens gevangen doen zetten. — Die hoofd beambte was reeds ter zake van het voorgevallene in 1814, 1821 en 1831 bijzonder gehaat.

— Omtrent hetgeen in het koningrijk der beide Sicilien voorvalt is men nog altijd in dezelfde onzekerheid, zelfs in de bijzondere brieven wordt niets medegedeeld, naar men meent uit vrees, dat zij geopend zullen worden en de schrijvers in ongelegenheid geraken. Dit stilzwijgen versterkte de geruchten omtrent het toenemen van den opstand in Calabrie. Men zeide dat er een zeer ernstig gevecht tusschen de bende van *Romeo* en de koninklijke troepen onder Generaal *Nunziante* had plaats gehad, waarin de laatsten het onderspit gedolven hadden. Na dit gevecht had *Romeo* aan den generaal eene uitwisseling van gevangenen doen voorstellen, maar ten antwoord bekomen, dat het daartoe te laat was, omdat de insurgenten, die met de wapenen in de hand gevangen geraakt waren, reeds ter dood waren gebragt. Hierop had *Romeo* aan de in zijne handen gevallen koninklijke soldaten represailles geoefend. Zoo men verder zeide had de Koning van Napels de door Generaal *Nunziante* bevolen ter dood brengingen, afgekeurd, en had deze tot zijne verdediging zich beroepen op de hem gegevene bevelen, die inhielden, dat hij alle in zijne magt vallende opstandelingen moest doen fusilleren.

Van den 28sten. Ten gevolge van de verheffing van den maarschalk *Soult* tot maarschalk-generaal des rijks, zal hij in de Kamer der Pairs onmiddelijk na de prinsen van den bloede plaats nemen. Bij openbare plegtigheden zal hij in gelijken rang met die prinsen worden gesteld; voorts zal hij, wanneer één rand van maarschalken is bij een geroepen, regtens daarvan voorzitter zijn.

— De hertog *van Aumale*, gouverneur-generaal van Algerië, heeft dezen morgen, ten 8 ure, St. Cloud verlaten, zich begevende naar Marseille. De prins moet den 30sten in laatstgemelde plaats aankomen. Hij reist in het strengst incognito. Den 2 October zal de prins te Toulon scheep gaan. Hij is vergezeld door zijn adjudant, den kolonel baron *Jamin*, lid van de Kamer der Gedeputeerden, alsmede door zijne ordonnans-officieren, den luitenant-kolonel markies *de Beaufort d' Hautpoul* en den kapitein van den staf *Doulcet*. Men denkt dat de hertogin *van Aumale* zich in de maand November, met de jonge prinsen, mede naar Algerië zal begeven.

— Er heeft in het hertogdom Modena een kleine opstand plaats gehad, te Massa en te Carrara. Het van Modena afgezonden detachement met twee stukken, is te Reggio (in het Modeensche) met teekenen van ontevredenheid ontvangen. De Modeensche regering heeft gestrenge bevelen naar de grenzen, aan de zijde van Toskane en Piemont, gezonden, en te Massa een krijgsraad ingesteld, welke binnen 24 uren het vonnis zal vellen over hen, die de openbare rust verstoren. Men heeft in de beide plaatsen verscheidene personen gearresteerd, die leve *Pius IX* riepen, en aan de grenzen meer dan 200 personen terug gezonden, die naar de markt van Massa gingen.

Van den 29sten. Z. M. de Koning heeft gisteren, vergezeld door Hoogstdeszelfs zonen, den Prins *van Joinville*, den Hertog *van Montpensier* en door een talrijken staf, op het plein van het Caroussel, de verschillende corpsen in oogenschouw genomen, welke, thans in bezetting liggende in Parijs, Vincennes en Versailles, eerlang zullen worden verplaatst en door andere troepen vervangen.

Bij deze wapenschouwing heeft eene gebeurtenis plaats gehad, welke nog al eenig opzien schijnt te hebben gebaard. Op het oogenblik namelijk, dat Z. M. de decoratie van het legioen van eer, als naar gewoonte, aan onderscheidene aanwezige officieren en manschappen zou uitreiken, en de dagorde, welke hunne namen inhield, was voorgelezen, is de kolonel van een der regimenten kavallerie naar den Koning toegereden en heeft hij met luider stem de decoratie dier orde gevraagd voor den luitenant-kolonel en den majoor van zijn onderhebbend regiment, met de verklaring, dat men bij het doen der voordragt aan Z. M. die officieren *had vergeten*. De Koning heeft dadelijk geantwoord, dat hij aan het verzoek van den kolonel voldeed en de voorgedragene officieren de ridderorde verleende. Beiden zijn daarop voorgekomen en hebben uit handen van den Koning het kruis ontvangen. De minister van oorlog heeft echter niet ten onregte gemeend, dat het gedrag van den kolonel strijdig was met de regelen eener wenschelijke krijgstucht en dat het voorbeeld, door dezen gegeven, op de overige manschappen, in verband met de goede orde in dienstzaken, ongunstig zou kunnen werken. Hij heeft hem onmiddelijk een arrest van veertien dagen opgelegd. De kolonel heeft dit zeer kalm en gelaten aangehoord en den minister toegevoegd: dat hij wist, die straf te hebben verdiend.

— Het dagblad van Marseille van 26 September behelst berigten uit Napels van den 21sten, welke inhouden, dat men daar ter stede verzekerde, dat Girgente en Marsala in opstand waren; — dat in Sicilie steeds vele personen in hechtenis genomen werden en dat de regering voortging met het afzenden van troepen naar alle bedreigde punten. In het district Larino zoude de bevolking mede de vaan van den opstand hebben opgestoken.

Nopens den stand der zaken in Calabrie, deelt dat dagblad mede, dat de opstand zich meer en meer uitbreidde en reeds Catanzaro had bereikt. De insurgenten hadden zich in Gerace vereenigd en deze stad versterkt, uit welke zij, dan eens als guerilla's, dan weder in geregelde afdeelingen, uitvallen deden op de koninklijke troepen, aan welke zij steeds belangrijke verliezen toebragten.

In Napels waren de wapenen en uniformen aangebragt der in het laatste gevecht omgekomene krijgslieden, wier aantal, naar men blijft verzekeren, steeds zeer aanzienlijk is. Men verzekerde, dat het 8ste linie regiment in den beginne had geweigerd, om deel te nemen aan den strijd, door den bevelhebber, den kolonel *Russarol*, ondersteund door de overige troepen, daartoe als het ware gedwongen, en daarop het meest van alle corpsen had geleden. Van het gevangennemen der gebroeders *Romeo* heeft men niets naders vernomen; integendeel wordt verzekert, dat de insurgenten van *Cozenza*, tegen welke de generaal *Stadella* was afgezonden, zich onder de bevelen dier gebroeders hadden gesteld.

Sommige personen in Napels verzekerden, dat bij de bewindslieden het voornemen bestond, om tot eene herziening der staats-instellingen over te gaan en tevens een besluit, tot algemeene amnestie, uit te vaardigen. Men dacht, dat deze en dergelijke ontwerpen in de eerste plaats krachtdadig werden ondersteund door den voorzittenden minister, den heer *Pietracatella*. Anderen geloofden niet veel aan dit gerucht, doch algemeen scheen men het er voor te houden, dat, wanneer het den Koning van Napels ernst is, om de rust in zijne staten te herstellen, hem geen andere weg, dan deze, overig blijft.

Alhier schijnt men aan de gegrondheid dezer berigten nog te twijfelen, voornamelijk ook, om dat dezelve in lijnregten strijd zijn met hetgeen gisteren, nopens de Napelsche aangelegenheden, uit Marseille is gemeld, en omdat op den 21 September de Napolitaansche fondsen ¼ pct. in prijs zijn verbeterd, hetwelk vermoedelijk het geval niet zou zijn geweest, wanneer de stand der zaken zoo verontrustende was, als boven is vermeld.

Van den 30sten. Het te Rome uitkomende dagblad *el Popolo* verkondigt, dat de ambassadeur van Oostenrijk van het pauselijke bewind verlof heeft gevraagd tot den doortogt van 50,000 man Oostenrijksche troepen door den Kerkelijken Staat, welke zich naar het Napelsche zouden begeven, ter ondersteuning van den Koning der beide Sicilien tegen de meer en meer in magt toenemende opstandelingen. De menigte te Rome is, op het vernemen van dit berigt te hoop geloopen en schijnt in eene tamelijke opgewondene stemming het besluit te hebben genomen, om zich naar het Quirinaal te begeven, en bij den Paus aan te dringen op het volstandig weigeren van dit verlof. Op het vernemen, dat de Paus reeds het hem gedane verzoek had afgeslagen, is de rust hersteld.

— De berigten van den 25 September uit Madrid behelzen weinig belangrijks. De adjudant van *Espartero* de kolonel *Ignacio Gurrea*, welke dezer dagen uit Londen te Madrid was aangekomen, is door H. M. ten gehoore ontvangen. — De Spaansche dagbladen deelen den inhoud mede van brieven, door *Espartero* gezonden aan den Spaanschen minister van binnenlandsche zaken en aan Koningin *Isabella*, waarbij hij verklaart, de betrekking van lid van den Senaat te aanvaarden, en dat hij steeds zal worden gevonden onder de ijverigste aanhangers en beschermers van den Spaanschen troon. Sommige lieden in Madrid waren niet vreemd aan het denkbeeld, dat die brieven niet echt waren; op wat grond, wordt echter niet medegedeeld.

— Dezer dagen is te Meaux eene vergadering, gevolgd door een feestmaal, gehouden van personen, welke eene verandering van den inwendigen staatkundigen toestand van Frankrijk verlangen. Naar luid der liberale dagbladen, is de begeerte, om daaraan deel te nemen, zoo groot geweest, dat de lijsten, die ter teekening aan de inwoners der stad zijn aangeboden, niet alleen spoedig met naamteekeningen waren bedekt, maar dat men zich genoodzaakt heeft gezien, om aan een aantal personen den toegang tot het feest te weigeren. Onder voorzitterschap van den heer *Dumoulin Desays*, zijn 750 personen vergaderd geweest, onder welke men heeft opgemerkt een aantal leden van het gemeente-bestuur en van de regterlijke magt, dertig maires, vele hoofd- en mindere ambtenaren en zeven gedeputeerden, zijnde: de heeren *Odillon Barrot*, *Droin de l' Huys*, *Larrabit*, de beide heeren *Lafayette*, en de heeren *Ferdinand* en *Jules de Lasteyrie*. Het heeft niet ontbroken aan heftige vertoogen en toespraken. Vooral heeft de heer *Odillon Barrot*, zich weder door zijne hartstogtelijke redevoeringen onderscheiden. Hij heeft verkondigd, dat het con-

t'itutionele koningschap van den weg, welken het behoorde te volgen, ten eenemale is afgeweken; — dat de kroon, ondersteund door ministers, die noch waardigheid, noch kennis van 's Lands instellingen bezitten, door wetgevende vergaderingen, waarin agenten van het bestuur de bovenhand hebben, de algemeene belangen niet naar eisch behartigen kan; dat de vrije keuze, tot benoeming eener werkelijk nationale vertegenwoordiging, is belemmerd en het kort zal duren, of ook de vrije beraadslaging zal aan banden worden gelegd; — dat, ten gevolge van een en ander, het evenwigt, hetwelk de onderscheidene magten in den Staat tegenover elkander in stand houdt en tevens beteugelt, is verbroken, en de toekomst zwanger is van gevaren, die zelfs niet door de verblinde hovelingen en raadslieden van de kroon worden vermoed. De heer *Odillon Barrot* heeft zijne rede besloten met de verklaring, dat voortaan zijne spreuk zal zijn *hervormen, om te behouden.* — Bij het daarna gehoudene feestmaal heeft het almede niet aan hartstogtelijke feestdronken ontbroken. Die van den heer *Barrot*, op de parlementaire hervorming en de wijziging van het kiesstelsel; — van den heer *de Lasteyrie*, op de meerdere aansluiting der vrijzinnigen in de departementen aan die van de hoofdstad, en van den heer *La fayette* op de eerlijkheid en onkreukbare trouw van de mannen, die geroepen zijn om 's volks hoogste belangen te behartigen en te besturen, zijn met geestdrift toegejuicht. De vergadering is uiteengegaan onder den kreet van: leve *Odillon Barrot* en de vrijzinnige vertegenwoordigers!

NEDERLANDEN.

'sGRAVENHAGE, *den* 1 *October.* HH. KK. HH. prins en prinses *Frederik* der Nederlanden, benevens hunne kinderen, de prinsessen *Louisa* en *Maria*, zijn gisteren avond in goeden welstand, van Hoogstderzelver reize naar Petersburg in deze residentie teruggekeerd.

— Met leedwezen verneemt men, dat Z. K. H. Prins *Alexander*, die zich tegenwoordig op hoogstdeszelfs buitenverblijf, op den Bezuidenhoutschen-weg alhier bevindt, voortdurend ongesteld is. Zijne ziekte moet, naar men verzekert, in de laatste dagen meer achter dan vooruitgegaan zijn. Het gevolg daarvan is, dat er van de voorgenomene reis naar Madera niet meer wordt gesproken. De hoogleeraar *Everard* legt menigmalen bezoeken bij den Prins af. Gisteren heeft de Koning bij herhaling zijnen zoon bezocht. Men wil weten, dat er gisteren een courier naar de Koningin, in Zwitserland, zou zijn afgezonden om H. M. bekend te maken met den ongunstigen toestand van den Prins.

— Op heden is de heer mr. *H. J. H. Modderman* als raadsheer in den Hoogen Raad geïnstalleerd.

De procureur-generaal *van Maanen* heeft bij deze gelegenheid hulde gedaan aan de verdiensten van den heer *Lightenveld*, welke door Z. M. in den Raad van State is geroepen, en zijn vertrouwen betuigd, dat de man, welke dezen zal opvolgen, en in zijne afgelegde loopbaan zoo vele blijken heeft gegeven van bekwaamheid, door onafhankelijkheid, onpartijdigheid en regtskennis zal medewerken ter bevordering van den luister, welke der Nederlandsche regterlijke magt wordt toegekend.

Ook de voorzitter van den Hoogen Raad heeft bij deze gelegenheid eene belangrijke redevoering gehouden, en zijne hoop te kennen gegeven, dat de regering in den nieuw-benoemden raadsheer een staatsman zal hebben gevonden, die, door rondborstigheid, waarheid en onafhankelijkheid, het zijne zal bijdragen tot bevordering van het waarachtige heil van het vaderland, en in zijne nieuwe betrekking de beginselen zal handhaven, waarvoor hij steeds ijverig en met bekwaamheid heeft gestreden, en die ten bolwerk strekken van de nationale vrijheid.

De voorzitter heeft daarbij gewaagd van de verpligtingen, die den Raad zijn opgelegd, als vastheid van beginselen; — strenge onpartijdigheid, en onwrikbare gehechtheid aan de wet, en aan de wet alleen, om het even, welke de personen zijn, of het gezag, tusschen welke regt behoort te worden gesproken; — van de veel omvattende taak, welke de Raad te vervullen heeft; — en tevens van de noodzakelijkheid eener minder gebrekkige strafwetgeving, dan de thans nog bestaande, onder welke de voorzieningen in cassatie op eene schrikbarende wijze toenemen.

— Dezer dagen heeft men van Java het niet alleen voor onzen nationalen handel en scheepvaart, maar ook voor al de Natien, welker schepen Straat Sunda bevaren, belangrijk berigt ontvangen, dat besloten is tot de daarstelling van eenen vuurtoren aan Straat Sunda, en wel op de zoogenaamde Java's vierde punt, nabij Anjer, als zijnde de plaats welke, na een onder de zorg en leiding van den schout-bij-nacht *E. B. van den Bosch*, kommandant van Zr. Ms. zeemagt in Oost-Indie en inspecteur der marine, plaats gehad hebbend onderzoek, daartoe het meest geschikt is geoordeeld. Met den bouw van dien toren, waarvan het ontwerp door den hoofd-ingenieur van den waterstaat *J. Tromp* is geleverd, zal eerlang een aanvang worden gemaakt; reeds zijn licht-toestellen, naar de jongste uitvindingen, uit Europa ontboden. — Ook is een kustlicht daargesteld aan de haven van Batavia, waardoor men het bij nacht aandoen der reede zeer gemakkelijk gemaakt heeft.

ZWOLLE, *den* 1 *October.* De landverhuizing van Nederlanders, die of genoeg bemiddeld zijn om zich in vreemde gewesten een nieuw grondbezit te kunnen verwerven, of, bij onvermogen, van onbesproken gedrag en door bekwaamheid in eenig bedrijf hun loon waardig zijn, naar Noord-Amerika, komt al meer en meer op geregelden voet. Ds. *van Raalte*, die zich met zeer vele volgelingen, zoo als wij vroeger gemeld hebben, in den staat Michigan, zuid-oostelijk van het meer, gevestigd heeft, is in het begin van dit jaar te New-York geweest, om in persoon de zaak van het vervoer der landverhuizers naar Michigan te regelen, en hen tegen alle bedrog te vrijwaren. Hij vond er veel deelneming en heeft een aanmerkelijke som gecollecteerd ter ondersteuning zijner plannen. Hoe zich te dier zake eene vereeniging heeft gevormd, waarvan de Heer *Hodenpeil* het agentschap waarneemt, is bekend; agent dezer vereeniging te Boston is *van der Wal* uit Arnhem. De vereeniging heeft met eene vervoermaatschappij een contract aangegaan, volgens hetwelk de persoon met 100 pond bagage voor $1\frac{1}{2}$ dollar naar Michigan moet worden overgebragt; voor het meerdere gewigt wordt $1\frac{1}{2}$ dollar van de 100 pond betaald. Onvermogenden worden door de vereeniging kosteloos overgevoerd, of aan hen, die zulks verkiezen, wordt werk bezorgd in de omstreken van New-York. De Overijsselschen zijn meest allen naar Michigan vertrokken, enkelen hebben werk gevonden of zijn in dienst getreden te New-York en in de omstreken.

Ds *Zonne*, die met zijn gezelschap op het schip *Noord-Holland* den 25 Julij te New-York is aangekomen, vestigt zich in West- Consin, aan de andere zijde van het meer Michigan.

Ds. *Scholte* is lang te New-York gebleven en eerst in het laatst van Junij vandaar vertrokken; intusschen was het meerendeel zijner volgelingen aan het werk te St. Louis, welke gunstige beschikking hij van den Minister van oorlog verkregen had. — Ds. *Scholte* heeft eene landstreek aangekocht in Jowa, meest ontgonnen land, waarop een dertig landhoeven staan. Deze streek ligt weer westelijk van de vestiging van Ds. *Zonne*, zoodat zich deze drie koloniën van Nederlanders onder eene breedte van het Oosten naar het Westen uitstrekken.

LEEUWARDEN, *den* 4 *October.* Bij besluit van den 22 September jl. no. 83, is de beroeping van predikant bij de hervormde gemeente van Beetgum, onder de classis van Leeuwarden, op *W. F. G. Paehlig*, predikant te Grootegast en Doezum door Z. M goedgekeurd; zoo mede goedgekeurd het beroep van een predikant, uitgebragt door den kerkeraad der Hervormde gemeente te Zutphen, op *J. Witkop*, predikant te Stiens, en vergund het bestaan te Boxum en Blessum van eene Christelijke afgescheidene gemeente, bestuurd volgens de bepalingen van het reglement der Christelijke afgescheidene gemeente te Minnertsga.

— Bij den minister van finantien is, van een ingezeten dezer stad als vrijwillige gift, ten behoeve van 's Rijks schatkist, een muntbillet, groot *f* 500, ontvangen, waarvan door Zijne Exc. eervolle melding is gemaakt.

— De Hooge Raad heeft dezer dagen uitspraak gedaan in de zaken van *J. Ortel*, veroordeeld door het prov. Hof van Noord-Holland, tot de straf des doods, wegens diefstallen met verzwarende omstandigheden en moedwillige brandstichting; — van *J. J. Creux*, of *Kruts*, *J. Timmermans* en *Catharina Smolenaars* veroordeeld door het prov. Hof van Limburg, wegens diefstal met verzwarende omstandigheden; de eerste tot de straf des doods, door middel der guillotine; de tweede tot levenslangen dwangarbeid, brandmerk en te pronkstelling en de derde tot vijf jaren dwangarbeid; — van *J. A. Hase* en *J. H. Houtam*, veroordeeld door het prov. Hof van Zuid Holland, tot de straf des doods, wegens het namaken en in omloop brengen van zilveren nationale munt; — en van *A. H. Hermans*, veroordeeld door het prov. Hof van Limburg tot de straf des doods door middel der guillotine, wegens kindermoord. De Hooge Raad heeft al de voorzieningen in cassatie, door de veroordeelden ingesteld, *verworpen.*

— Onder de voordragten van wet, waarvan men de aanbieding in de aanstaande zitting der Staten-Generaal kan te gemoet zien, behoort die tot verandering der algemeene wet van 26 Aug. 1822 (*Staatsblad no.* 38), over de heffing der regten van in-, uit- en doorvoer en van de accijnsen, alsmede van het tonnengeld der zeeschepen. Men verzekert, dat dit ontwerp bereids in gereedheid is en eerlang aan de kamers van koophandel en fabrijken zal worden toegezonden, om daaromtrent hare opmerkingen aan de Regering mede te deelen.

— Het Nederlandsch Zendeling-Genootschap ontving in het afgeloopen jaar ruim 65 duizend gulden; gaf ruim 61 duizend gulden uit en had dus een batig slot van ongeveer 4 duizend gulden.

— Dezer dagen is door den rijks-veearts *J. van Dam*, te Aarlanderveen, uit naam van onderscheidene rijks-veeartsen in Zuid-Holland, autorisatie verzocht tot oprigting eener vee-artsenijkundige vereeniging in die provincie, waarbij de overige provincien zich zouden kunnen aansluiten, om alzoo eene algemeene maatschappij ter bevordering van vee-artsenijkunde in Nederland uit te maken, en zulks op grondslagen daarvoor nader te ontwerpen.

Bij eene Koninklijke beschikking van 22 der vorige maand, no. 11, is de oprigting der bedoelde vee-artsenijkundige vereeniging veroorloofd geworden, mits deze instelling zich gedrage naar de algemeene wettelijke en andere verordeningen, hier te lande bestaande.

SCHEEPVAART. TE HARLINGEN.

Binnengekomen: 24 September J. O. Stuit, *Barend*, Umea, teer; H. H. Kok, *Jan Frederik*, Droback, hout; H. de Groot, *Houthandel*, Christiaansand, hout. 26 dito J. G. Munneke, *Baudina*, Newcastle, kool; D. D. de Groot, *Arendina*, Christiaansand, palen. 27 dito J. Mattheus, *Diana*, Amsterdam, stukgoed. 28 dito J. Hall, *Lord John Russell* (*S.*), Londen, stukgoed; T. Colijer, *Magnet* (*S.*), Londen, rijst en tarwe. 30 dito J. A. Keun, *Hendrik*, Noorwegen, hout; J. K. Bart, *Jonge Jan*, Noorwegen, hout; G. H. Smit, *de Jonge Gerrit*, Dantzig, hout; J. H. Cappen, *Concordia*, Drammen, hout; J. Zwaal, *Wilhelmina*, Noorwegen, hout; A. Albretsen, *Ernstatningen*, Tweedestrand, hout; H. J. Hoetjer, *Geertruida Lammechina*, Laurvig, hout; F. M. Feddes, *Gezina*, Hamburg, tarwe, doorgegaan tot Leeuwarden. 1 October H. J. Brouwer, *Lumina*, Noorwegen, hout; H. Nielsen, *Johanna*, Noorwegen, hout; H. W. Nevill, *Lion* (*S.*), Londen, rijst etc.; P. P. Dijkstra, *drie Gebroeders*, Noorwegen, hout; H. J. Fijn, *de Broeders*, Noorwegen, hout.

Vertrokken: 25 September H. W. Nevill, *Lion* (*S.*), Londen, boter en vee; S. Cook, *Sir Robert Peel* (*S.*), Londen, boter en vee. 29 dito R. D. Lovius, *Onderneming*, Droback, ballast; J. Hall, *Lord John Russell* (*S.*), Londen, vee en boter; T. Colijer, *Magnet* (*S.*), Londen, boter en vee; J. Andersen, *Aura*, Abo, steen etc.; W. Kuiper, *de Vrouw Maria*, Engeland, ballast. 1 October J. G. Munneke, *Baudina*, Newcastle, kaas.

PROGRAMMA

DER

Hollandsche Maatschappij van fraaije Kunsten en Wetenschappen,

VOOR HET JAAR 1847.

DE HOLLANDSCHE MAATSCHAPPIJ VAN FRAAIJE KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN hield den 18 September 1847, hare jaarlijksche Algemeene Vergadering te *Leijden*, onder voorzitting van den Heer Mr. *C. J. van Assen*, die haar opende met eene Redevoering over de *Begrippen der Ouden ten aanzien van leven, geluk en dood.*

De Algemeene Secretaris deed Verslag van de voornaamste handelingen en voorvallen bij de Maatschappij in hare bijzondere Afdeelingen, sedert de laatste Algemeene Vergadering, den 19 September 1846 te *Amsterdam* gehouden, en van haren tegenwoordigen staat.

Vervolgens zijn uit de voorgestelde vragen de volgende aangenomen, om beantwoord te worden vóór of op den 1 Januarij 1849:

UIT HET VAK DER WIJSBEGEERTE:

„*Eene Geschiedenis van de studie der Wijsbegeerte in Nederland.*"

UIT HET VAK DER TAALKUNDE:

„*Eene beredeneerde Woordvoeging* (*Syntaxis*) *der Nederduitsche taal.*"

VOOR EENE PROEVE VAN POËZIJ:

„*Hekeldichten op Nederlandsche toestanden en personen, in den trant der Jamben van* AUG. BARBIER."

De Maatschappij herinnert, dat zij vóór of op den 1 Januarij 1848 de antwoorden verwacht op de volgende in het jaar 1846 uitgeschreven Prijsvragen:

UIT HET VAK DER THEORIE VAN SCHOONE KUNSTEN:

„*Eene Geschiedenis van den historischen Roman en eene beoordeeling van zijne waarde.*"

UIT HET VAK DER GESCHIEDENIS:

„*Eene uit echte bronnen opgemaakte Geschiedenis van* LEICESTER'*s regering in de Nederlanden.*"

VOOR EENE PROEVE VAN PROZA:

„*Eene lofrede op* A. R. FALCK."

Hierop werd aan de Vergadering medegedeeld dat op de in den jare 1845 uitgeschreven Prijsvraag:

„*Welke is de betrekking van de Wijsgeerige stelsels der 19de eeuw tot het Christendom, en welke beginsels zouden moeten worden vastgesteld om Wijsbegeerte en Christendom in overeenstemming te brengen?*"

Eén antwoord is ingezonden, geteekend met de spreuk:

„*Multum? — non multa!*

en dat op de beide andere Prijsvragen in gemeld jaar uitgeschreven:

1°. *Een oordeelkundig Woordenboek voor eene zuiver Nederduitsche taal van het Regt.*"

2°. *Een Drama in berijmde of rymlooze verzen.*"

geene antwoorden zijn ingekomen.

Voorts is gebleken met betrekking tot het ingezonden stuk ter beantwoording van de Prijsvraag:

„*Welke is de betrekking van de Wijsgeerige stelsels der 19de eeuw enz.*"

geteekend met de spreuk; *Multum? — non multa!*

dat dit antwoord, door alle de beoordeelaren geheel onvoldoende geacht, overeenkomstig hun oordeel der bekrooning onwaardig gekeurd is.

Het naambriefje, behoorende tot het niet bekroonde antwoord, werd ongeopend in de Vergadering verbrand.

Eindelijk wordt door de Vergadering besloten, nogmaals, ter beantwoording vóór den 1 Januarij 1849, uit te schrijven de vragen:

„*Welke is de betrekking van de Wijsgeerige stelsels der 19de eeuw tot het Christendom, en welke beginsels zouden moeten worden vastgesteld om Wijsbegeerte en Christendom in overeenstemming te brengen?*" — en

„*Een oordeelkundig Woordenboek voor eene zuiver Nederduitsche taal van het Regt.*"

De Maatschappij looft haren gouden Eerepenning, ter innerlijke waarde van dertig gouden dukaten, uit aan den schrijver van het der bekrooning waardig en best gekeurd stuk, op ieder der bovengemelde onderwerpen in deze vergadering uitgeschreven; en eenen zilveren, van gelijke grootte en gelijken stempel, aan den schrijver van het insgelijks goedgekeurde en der bekroonde verhandeling of het dichtstuk 't naast bijkomende stuk.

Alle stukken, welke naar den prijs dingen, zullen *leesbaar* en naauwkeurig, doch met eene andere hand dan die des opstellers, moeten geschreven zijn, zoowel wat den tekst en de aanteekeningen, als wat de verbeteringen en veranderingen aangaat. De stukken zullen met eene zinspreuk, en niet met den naam des schrijvers, onderteekend moeten zijn, maar in een bijgevoegd verzegeld briefje hetwelk dezelfde zinspreuk tot opschrift heeft, zullen de voor- en toenamen en woonplaats des schrijvers vermeld moeten worden.

De Naambriefjes, behoorende tot die stukken, aan welke geen prijs wordt toegewezen, zullen, in tegenwoordigheid der Leden, op de Algemeene Vergadering ongeopend verbrand worden.

De schrijvers, die naar den prijs dingen, en, vóór zijne uitwijzing, zich op eenigerhande wijze, als zoodanig bij beoordeelaren hebben doen bekend worden, zullen, schoon zij dien waarlijk verdiend hadden, van hem verstoken zijn.

De auteurs of dichters zullen den volkomen eigendom van hunne bekroonde verhandelingen, dichtstukken of lofreden behouden, onder voorwaarde, dat zij deze niet door den druk zullen gemeen maken, alvorens zij in de werken der Maatschappij zijn opgenomen. De Maatschappij verpligt zich tot die uitgave, en voor het geval, dat zij niet binnen den tijd van twee jaren na de bekrooning

daaraan voldaan heeft, zal de schrijver onvoorwaardelijk het regt bekomen, om het bekroonde stuk op de wijze, welke hem goeddunkt, door den druk openbaar te maken.

De lofredenen en dichtstukken *moeten* opgesteld zijn in de Nederlandsche taal, maar de antwoorden op de overige vragen *kunnen* ook in het Latijn, Engelsch, Fransch of Hoogduitsch (dit laatste evenwel met Italiaansche letters) geschreven zijn, en moeten *vrachtvrij* vóór of uiterlijk op den boven bepaalden tijd ingezonden worden aan den Algemeenen Secretaris der Maatschappij.

Eindelijk wordt, overéénkomstig hetgeen in de Algemeene Vergadering van den jare 1828 besloten is ten aanzien der Lofredenen, de navolgende bepaling herinnerd:

»De Maatschappij vordert in eene Lofrede geen' bepaalden vorm van kunstmatig opstel, maar behoorlijke in-het-lichtstelling van de verdiensten des persoons, van hetgeen hem belangrijk doet zijn en bijzonder kenmerkt; — hetzij dit door het verhaal van zijne levensgeschiedenis en lotgevallen, hetzij op eene andere wijze geschiede; doch altijd in eeû' duidelijken, zuiveren, krachtigen en sierlijken stijl, met inachtneming van de regelen der echte en edele eenvoudigheid."

Tot Algemeenen Voorzitter der Maatschappij voor het volgende jaar is gekozen de Heer B. TER HAAR, Theol. Doctor, en tot Algemeenen Secretaris de Heer Mr. W. C. BACKER, beiden te *Amsterdam*, aan welken laatstgenoemden gedurende het ingetreden maatschappelijk jaar alle stukken, brieven en antwoorden moeten worden toegezonden.

Leyden, *Op last der Maatschappij,*
25 September 1847. H. C. HUIJSER, *Algem. Secretaris.*

MENGELWERK.

GESCHIEDENIS VAN SCHIERMONNIKOOG.

Het eiland *Schiermonnikoog*, thans eene Grietenij, behoort tot het Arrondissement Leeuwarden, Kanton Dokkum. Ten Noorden grenst het aan de Noordzee, ten Oosten aan de Lauwers, ten Zuiden aan de Wadden, ten Westen aan het Groninger-diep of den uitloop der Hunse.

Het Groninger-diep, zich met de uitwateringen van de Dockumer Nieuwezijlen, de Munnekezijl en de Ezumazijl, te Oostmahorn vereenigende, loopt tusschen het eiland en Friesland, door het Zeegat, het *Friesche-gat* genaamd, in de Noordzee; het is op sommige plaatsen wel zes vademen diep, en er vloeit zulk een sterken stroom, dat het met de strengste winters niet digt vriest. Het tegendeel heeft plaats ten opzigte van Groningerland en dit eiland, zijnde daartusschen niet anders dan wadden, welke met bestendig weder, telkens bij laag water, bijna geheel droog liggen, zoodat men somtijds den doortogt te voet kan doen, waarvan echter om den verren afstand, benevens de losheid en slijkerigheid van den grond op eenige plaatsen geen gebruik wordt gemaakt, maar wel bij harde winters over het ijs. Het eiland heeft met zijn vast zeestrand het *Oosterstrand* genaamd, 2½ uren gaans in de lengte en 1¾ uur in de breedte, doch het eigenlijke vaste land, dat hoofdzakelijk uit duingronden bestaat, is slechts 1 uur lang en ruim ½ uur breed.

Waarschijnlijk heeft dit eiland zijnen naam ontleend van zeker konvent van Monniken, die er in vroegere tijden eigenaars van zijn geweest, doch of zij hier een klooster gehad hebben, dan of het onder eenig Klooster, in Friesland gelegen, behoord hebbe, is met volle zekerheid niet te bepalen. Van ouds was dit eiland alleen bekend bij den naam van *Monnikoog*, in het Latijn *Monicoga;* naderhand heeft men' er het woordje *Schier* bijgevoegd, doch omtrent de beteekenis er van denkt men zeer verschillende. Volgens sommigen, zou het niet onwaarschijnlijk zijn, dat de Monniken, bezitters van dit oog of eiland zijnde, en de bekende onlusten en binnenlandsche beroerten tusschen de Schieringers en Vetkoopers mede deel genomen hebben, en van de' partij der eerstgenoemden zijn geweest, hetwelk genoeg was om hun den naam van *Schieringer Monniken* te geven. Dat die van *Monnik-oog* tot de partij der Schieringers behoord hebben, blijkt uit een oud handschrift, waaruit men ziet, dat, op zekeren tijd, wanneer er een verdrag tusschen de Schieringers en Vetkoopers zoude gesloten worden, op de daartoe bestemde plaats, onder de Gecommitteerden van beide partijen, van den kant der eerstgenoemden, onder anderen ook verschenen die van *Monnik-oog* en *Rottumer-oog*, welke, bij dit Vredesverdrag, aan de Vetkoopers vergunden de vrije en ongehinderde visscherij op hunne kusten. Ons komt het echter minder twijfelachtig voor, dat het bijvoegsel *Schier* voorkomt van de *schiere* en graauwe kleederen, welke de kloosterlingen droegen.

Het geheele eiland beslaat eene oppervlakte van 1087 bunders 98 v. roeden, 83 v. el, waaronder 1079 bunders 34 v. roeden, 36 v. el belastbaar land. Vroeger bestond dit eiland uit drie gebuurten, genaamd: *Westerburen*, *Binnendijken* en *Oosterburen*. Tot *Westerburen* behoorde ook de buurtschap *Dompen*, welke omtrent het midden der vorige eeuw ten gevolge van afslag en overstuiving afgebroken is, ook *Binnendijken* is dien ten gevolge te niet gegaan, en zelfs heeft een gedeelte van *Oosterburen* in dit lot gedeeld.

Tot aan het jaar 1720 was er alzoo geen dorp op het eiland, doch slechts drie buurten van ongeveer 150 huizen, wijd en zijd van elkander verspreid en dus een groot veld beslaande; doch sedert de geweldige watervloeden van Kersnacht 1717 en van Nieuwjaarsdag 1720, waardoor de duinen, welke de buurten tegen de woede der Zee beveiligden, op sommige plaatsen geheel waren weggespoeld, werden eenige ingezetenen genoodzaakt, hunne huizen af te breken, en meer naar het Oosten te verplaatsen, waardoor van tijd tot tijd, in de buurt Oosterburen een nieuw dorp is ontstaan van twee rijen huizen zeer regelmatig aangelegd. De Achter- of Westerstraat is het langste en het meest bevolkt, de Ooster- of Voorstraat, is door ruimere en fraaije heerenhuizen aanzienlijker, in welke ook het logement gevonden wordt, de woningen van den Geneesheer, Ontvanger enz. Dit dorp heet men thans *Oosterburen*, buiten welke geene huizen op het eiland gevonden worden. Men telt er 150 huizen, bewoond door 224 huisgezinnen, uitmakende eene bevolking van 900 inwoners. De huizen zijn van geele mopsteenen opgetrokken en staan met de gevels naar de straat, die meerendeels met klimop of eiloof bedekt zijn.

In vroegere tijden was dit eiland zeer beroemd, wegens het getal schepen, welke aldaar te huis behoorden, en tot 110 waren aangegroeid; varende alle voor eigen rekening der ingezetenen. Het waren meest visscherschuiten, *snikken* genaamd, want het bestaan der ingezetenen was toen meest gelegen in de zeevisscherij, en dit eiland was destijds zeer beroemd wegens de gedroogde schol, welke aldaar nog tegenwoordig best gedroogd en behandeld wordt; doch wegens het wijken der schol van deze kusten en de daardoor toenemende vermindering der scholvangst, is die hierop verre na zoo menigvuldig niet als voorheen; ook valt de schol, welke men nog vangt, veel kleiner en magerder, en heeft, gedroogd zijnde, dien aangenamen smaak niet, welke zij anders heeft, als zij vet en groot is. In weinige jaren is deze zeevisscherij zoodanig afgenomen, dat men daar thans doorgaans schaarscher van zeevisch voorzien is dan aan de vaste kust. Sedert deze vermindering der zeevisscherij, hebben vele ingezetenen zich van hunne vischschuiten ontdaan, en in plaats daarvan zulke schepen laten timmeren of aangekocht, waarmede zij in staat zijn, om allerhande koopwaren over zee te vervoeren. Thans behooren hier nog tusschen de 40 en 50 schippers te huis. Hunne voornaamste vaart bestaat op de zoogenaamde Kleine-Oost, of liever Ditmarssen, en de verdere kusten van het Holsteinsche, van waar zij allerlei granen naar Amsterdam vervoeren; ook varen zij heen en weder met stukgoederen, of andere koopwaren, op Hamburg, Bremen en Amsterdam, en sedert het midden der zeventiende eeuw bezoeken zij met hunne schepen zelfs de Oostzee, alsmede de Fransche en Engelsche kusten. Op 1 Januarij 1845 waren er 33 zeeschepen, meest Smakken en Tjalken, voor deze vaart aanwezig. Sedert dat de heer van het eiland, door eene onvermoeide vlijt en zorg, zijne landen aanmerkelijk heeft doen verbeteren, vindt men daar ook eenige weinige andere ingezetenen, die zich met den landbouw ophouden. De landen welke hiertoe gebruikt worden, zijn sedert het midden der vorige eeuw met kadijken tegen de hooge Zeevloeden voorzien en het is in den Zomer een lust om te zien, hoe daar de schoonste boom-, tuin-, veld- en andere gewassen groeijen, op gronden, welke vroeger niets anders dan mos en andere dorre duingewassen voortbragten. Men vindt er grasrijk weidland, alsmede goed rundvee. Ook is er een korenmolen.

De bewoners zijn zeer eenvoudig, en wegens goede zeden en braafheid geacht, ofschoon de meesten thans in zeer verarmden toestand verkeeren, tengevolge van verminderde welvaart en rampen.

De inwoners, welke alle Hervormden zijn, onder welke 270 Ledematen, maken eene gemeente uit, welke tot de klasse van *Dockum*, ring van Holwerd, behoort. In deze gemeente werd vroeger bij wege van combinatie, door den Predikant van Nes, in Friesland gepredikt, en dit heeft geduurd tot aan het jaar 1617; zijnde de gemeente van dien tijd tot aan 1640 bediend geworden door den Predikant van *Peazens* CORNELIS POPPII, die op zijne terugreis van *Schiermonnikoog*, bij kwaad weder, ongelukkig omkwam. Sedert is de plaats vakant gebleven tot in het laatst van den jare 1644, wanneer de gemeente het eerst haar eigen Predikant heeft gekregen, in CORNELIS PIETERS, die in het jaar 1649 overleed. Het beroep is sedert eenige jaren eene koninklijke collatie.

In het begin der zeventiende eeuw was er eene kerk met eenen steenen toren, hebbende eene met pannen gedekte kap. Deze kerk heeft bestaan tot het jaar 1715, wanneer zij, wegens het overstuiven der duinen, moest afgebroken worden. Later is er, meer landwaarts in, eene nieuwe kerk gebouwd; doch hoe veilig men deze plaats te dien tijde ook oordeelde te zijn, is deze nieuwe kerk echter, nadat zij slechts vijfenveertig jaren gestaan had, in het jaar 1760, door de Zee weggespoeld. In 1762 werd meer oostwaarts, de tegenwoordige kerk tusschen de voor- en achterstraat van Oosterburen op een ruim plein gebouwd, zijnde een langwerpig vierkant gebouw, met eenen zeszijdige groen geverwden en spitsen toren op het midden van het dak, doch zonder orgel. In deze kerk hangen vijf borden, met de wapens van de leden van het geslacht STACHOUWER. De tegenwoordige pastorie is Duinenburg, vroeger eene buitenplaats, met bosch, tuinen en grachten, thans een doelmatig woonhuis met tuin.

(*Het Slot in het volgend nommer*).

De Leden van de vijfde Onderafdeeling des Nederlandschen Bijbelgenootschaps in Vriesland, en allen, die belang stellen in de verspreiding der H. Schrift, worden bij deze uitgenoodigd tot het bijwonen eener openlijke opwekkingsrede, welke gehouden zal worden door den Wel Eerwaarden Heer G. C. DUVAL SLOTHOUWER, Predikant te Burgwerd, op Woensdag den 13 October 1847, des voormiddags ten half elf ure, in de Kerk te Wommels.

Tevens worden de Leden van genoemde Onderafdeeling, na den afloop der opwekkingsrede, opgeroepen ter vergadering, ten huize van *W. L. de Roos*, te Wommels.

Namens den President,
R. BINKES, *Secretaris.*

De Leden van het 10de District der Vriesche Afdeeling van het Nederlandsche Bijbelgenootschap, worden bij deze opgeroepen ter bijwoning der algemeene Vergadering te Dokkum, op Donderdag den 14 October 1847, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van den Kastelein *Osinga*.

Uit naam van het Bestuur,
J. P. BRUINWOLD RIEDEL, *Secret.*

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te Heerenveen, van den 8 Julij 1847, is ten verzoeke van JOHAN HENRIC GEORG TULMAN, zonder bedrijf, te Heerenveen, de vergunning om kosteloos te procederen hebbende verkregen bij vonnis derzelve Regtbank van den 25 November 1846, ontbonden door Echtscheiding het Huwelijk bestaande tusschen hem en ELISABETH HOMMES PANBOER, zonder bedrijf, thans verblijf houdende in het Meer bij Heerenveen; en bepaald, dat hunne Dochter JULIANA TULMAN, bij gezegden Eischer zal verblijven.

De Procureur des Eischers,
T. M. WENTHOLT.

Bij vonnis der Arrondissements-Regtbank te Heerenveen, van den 22 September 1847, is de persoon van JELTJE TJEERDS VAN DER POL, zonder bedrijf, te Terhorne, ten verzoeke van JAN JENTJES ZUS; Arbeider, aldaar, de vergunning om kosteloos te procederen hebbende verkregen bij vonnis derzelve Regtbank van den 19 Mei 1847, gesteld onder Curatele.

De Procureur des Eischers,
T. M. WENTHOLT.

Bij vonnis der Arrondissements-Regtbank te Heerenveen, van den 22 September 1847, is de persoon van JELLE JOHANNES BANSBERG, zonder bedrijf, te Heerenveen, ten verzoeke van MINKE-JANS PIEK, arbeidster aldaar, de vergunning om kosteloos te procederen hebbende verkregen bij vonnis derzelve Regtbank van den 19 Mei 1847, gesteld onder Curatele.

De Procureur der Eischeresse,
T. M. WENTHOLT.

*** Getrouwd:
Leeuwarden, Mr. J. WITTEVEEN, en
den 29 September 1847. S. BOLMAN.

*** Getrouwd:
Sneek, J. H. TER HORST, *van Rijssen*, en
den 3 October 1847. G. NAPJUS.

SAPPEMEER, den 28 September 1847. Heden beviel van een' welgeschapen ZOON, ALIDA ROMKES, geliefde Echtgenoote van

S. J. VAN DER GOOT.

Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eene DOCHTER A. J. WIARDA, geliefde Echtgenoote van

Leeuwarden, den 25 September 1847. P. M. KESLER.

Algemeene kennisgeving.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van een' welgeschapen ZOON NAMKJE K. TACONIS, geliefde Echtgenoote van

Balk, den 25 September 1847. TJEERD MEINESZ.

*** Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER H. K. PARMA, geliefde Echtgenoote van

Hommerts, den 27 September 1847. I. J. KISJES.

Familie en Bekenden gelieven deze als bijzondere kennisgeving aan te merken.

FRANEKER, den 29 September 1847. Heden morgen verloste van eenen welgeschapen, doch dooden ZOON EBELIA B. BRANDSMA, geliefde Echtgenoot van

Algemeene kennisgeving. I. JELLEMA Dz.

*** Heden beviel van eenen welgeschapen ZOON, G. HESLINGA, geliefde Echtgenoote van

Sneek, den 29 September 1847. P. VAN STAA.

*** Heden beviel van eene DOCHTER, R. F. ROOSWINKEL, Echtgenoote van

Leeuwarden, den 1 October 1847. J. JOOSTEN.

*** Heden beviel van eene DOCHTER, de Hoog Welgeboren Vrouwe A. G. VAN ANDRINGA DE KEMPENAER, geb. DE SCHEPPER.

Den huize Oostenburg te St. Anna-Parochie, den 2 October 1847.

*** Heden werd ik weder door eenen zwaren slag getroffen, door het overlijden van mijn teedergeliefst Dochterje CRISTIENA, in den ouderdom van vier jaren en circa drie maanden. Zwaar vallen mij deze slagen, daar ik drie geliefde panden in elf dagen mij zie ontvallen; maar in den Vaderlijken wil van den Algoede, wiens wegen wij niet kunnen doorgronden, hoop ik door zijnen steun en zegen, te berusten.

Franeker, den 23 September 1847. N. J. BOS.

Vrienden en Bekenden gelieven deze als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

*** Heden in den vroegen morgen, overleed tot onze groote droefheid, onze geliefde Dochter LIJSBETH, in den ouderdom van bijna 18 jaren.

Tijnega, onder Sneek, O. N. BOUMA.
den 27 September 1847. T. J. VELDHUIS.

Kennisgeving aan Familie, Vrienden en Bekenden.

*** Heden overleed tot groot verlies van mij en mijne drie Kinderen, mijn geliefde Echtgenoot, de Wel Edel Gestrenge Heer Mr. JOHANNES FOCKEMA, in den ouderdom van ruim acht en dertig jaren, het achtste onzer gelukkige Echtvereeniging.

Dokkum, S. VAN KLEFFENS,
den 27 September 1847. Wed. J. FOCKEMA.

Eenige kennisgeving.

*** Heden voormiddag ten 11 ure overleed alhier, na eene langdurige ziekte, mijn waarde Echtgenoot PHILIPPUS SALVERDA, in den ouderdom van 74 jaren, waarvan hij 37 jaren als *Stads-Bode* is werkzaam geweest.

Franeker, J. POSTMA, Wed. PH. SALVERDA.
den 28 September 1847. *Mede uit naam der Kinderen van den Overledene.*

*** Heden middag ten twaalf ure is alhier, na ruim drie weken sukkelens, in den gezegenden ouderdom van 77 jaren overleden, de Edel Achtbare Heer J. F. VAN DER LAAN, Burgemeester dezer stad.

Hindeloopen, J. ALBERTS.
den 30 September 1847, J. D. DUIF.
Executeurs Testamentair,

*** Heden overleed in den ouderdom van 58½ jaar, SJEUKE GERBENS BOKMA, Wed. W. v. d. Zee.

Parrega,
den 1 October 1847.

H. J. HEERES,
Executeur Testamentair.
Mede uit naam der Kinderen en Behuwd-kinderen der overledene.

*** Onze eenige Lieveling ontsliep heden plotseling, maar kalm, in den ouderdom van bijna 13 maanden,

Leeuwarden,
den 1 October 1847.

J. LEDDER, *Medicinæ Doctor.*
G. LEDDER, — Bosschaker.

Eenige en algemeene kennisgeving.

Opgave der Prijzen en aanvoer van *BOTER* en *KAAS*, den 1 October 1847, aan de Waag te Leeuwarden:

PRIJZEN.	AANVOER.
BOTER, *f* 41,00.	523/4 224/8 108/16.
KAAS *f* 26,00 à *f* 31,00.	4417 Ned. ponden.

BOTERPRIJZEN bedongen door het *FRIESCH GENOOTSCHAP van Proefondervindelijken Landbouw.*

LEEUWARDEN, Vrijdag den 1 October 1847: *f* 41,00.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 2 *October* 1847.

Nederland.				Gebl.
Werk. Schuld	2½ pCt.	54¼	54¾	54⅝
Dito dito ..	3 »	65¾	66¼	66¼
Dito dito ...	4 »	85½	86	85⅞
Amort.-Synd.	3½ »	84¼	84½	84⅜
Handel-Maats.	4½ »	164½	165	164¾
O. I. Leening	4 »			
Belgie.				
bij Banc. Belg .	2½ pCt.			
Spanje.				
L.b. *Ard.* van 85	£5 pCt.	14	14¾	
Ditoonbep. Stuk.	5 »	13	14	
dito Binnenl. à 6/m	3 »	23¼	23¾	23 7/16
Ardoin Coupon		12¼	12¾	

Portugal.				Gebl.
Neg. te Londen	3 pCt.	24¼	24¾	24½
Dito dito	4 »	24¼	24¾	24½
Rusland.				
Ob. bij *H.* 1789/1816	5 pCt.	104½	105	104⅞
dito dito 1828/1829	5 »	103¾	104	103⅞
Dito bij dito ..	4 »	87¾	88¼	88
Dito bij *Stiegl.*	4 »	87¼	87¾	87½
Amerika.				
Oblig	6 pCt.			
Bank-Actien.		3¾	4	
Oostenrijk.				
Metaliek	5 pCt.	100½	100¾	100⅝
W.B. bij *G.&Co.*	5 »			
Brazilie.				
Leening	5 pCt.	86¾	87¼	87

Russ. Cert. te Hamb. 99½, 100, 99¾; Grenada 18½, 19½.

Binnenlandsche fondsen waren algemeen williger gestemd; Handel-Maatschappij mede hooger. — Spaansche fondsen en Portugal iets aangenamer; de overige buitenlandsche waren meerendeels iets vaster in koers.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN HASKERLAND, convoceren bij deze de Stemgeregtigde Floreenpligtigen der respective dorpen dezer Grietenij, tegen Woensdag den 20 October 1847, des voormiddags ten elf ure, om te compareren op de navolgende plaatsen, ten einde te stemmen:

1°. Eenen nieuwen GENERALEN FLOREEN-ONTVANGER over opgemelde Grietenij, in plaats van den overleden Ontvanger *H. W. Dalmolen*, en

2°. Een VOLMAGT voor deze Grietenij bij de Zeedijks-Contributie van de zeven Grietenijen en de Stad Sloten, in plaats van wijlen Jonkh. *V. L. Vegilin van Claerbergen.*

De Floreenpligtigen van *Joure*, *Westermeer*, en *Snikzwaag*, } in de Kerk der Hervormde Gemeente te Joure.

Die van *Haskerhorne*, in de Kerk van dat dorp;
Die van *Oudehaske*, in de Kerk van dat dorp;
Die van *Nijehaske*, in de Kerk van dat dorp; en
Die van *Haskerdijken*, in de Kerk van dat dorp.

De Floreenpligtigen van het dorp *Nijehaske*, zullen terzelfde gelegenheid eenen particulieren ONTVANGER van de Zeedijks-Contributie van dat dorp moeten stemmen in plaats van wijlen den Heer *H. W. Dalmolen.*

Joure, den 30 September 1847.

Grietman en Assessoren voornoemd,
G. W. C. D. THOE SCHWARTZENBERG EN HOHENLANSBERG.
Ter ordonnantie van dezelven,
C. L. VAN BEIJMA THOE KINGMA.

DE Notaris A. W. NAUTA, te IJlst, zal, op Woensdag den 6 October 1847, des voormiddags ten elf ure, ten huize van *H. van der Woude*, Kastelein te IJlst, publiek veilen en *op Afbraak* ter verkoop aanbieden:

Eene PIK-FABRIJK, staande aan het Vaarwater *de Geeuw*, onder IJlst, met daarbij behoorende ijzeren Stookketels en verdere annexen.

Verders daarna bij boelgoed: eene aanzienlijke partij nieuw ledig Vaatwerk, 20 à 22 stuks Sparreboomen, ijzeren Slaghoepen, eene partij wit en rood Krijt, Harst, Zwavel, Lijm en Zwartsel, eene Sloep, eenige losse Kuipers-Hoepen en hetgeen er meer zal worden geveild.

NB. Ingeval de Kooper mogt verkiezen de Fabrijk in werking te houden, dewelke, met de noodige fondsen, een ruim bestaan kan opleveren, zal hem daartoe de gelegenheid worden gegeven, alsmede om de losse Fabrijk Goederen op taxatie over te nemen, terwijl de eigenaar in dat geval, genegen is, tegen billijke provisie, daaromtrent de vereischte inlichtingen te geven en adsistentie te verleenen.

DE Notaris T. ALMA, te Menaldum, zal, ten verzoeke van de Heeren G. JONGSMA, Secretaris van Dantumadeel en P. PLANTENGA, Griffier te Berlikum qq., op Donderdag den 7 October 1847, ten 4 ure na den middag, in de Herberg bij *Jan M. Anema*, te Berlikum, provisioneel en op alsdan te bepalen tijd en plaats, finaal presenteren te verkoopen:

Een stuk uitmuntend BOUWLAND, gelegen in het klooster *Anjum* bij Berlikum, bekend bij het Kadaster gemeente Berlikum, sectie A, no. 42, ter grootte van 86 roede 40 el; in gebruik bij den mede eigenaar *F. W. Fokkens*; na de toewijzing te aanvaarden.

VERKOOPING van een in 1839 nieuw gebouwd SNIKSCHIP, groot 14 ton, met Zeil en Treil, 250 GRAANZAKKEN en verdere aanhoorigheden; waarop bij de veiling slechts is geboden *f* 400; — toebehoorende aan *S. F. v. d. Kooi* en de Wed. *W. W. Dijkstra*, te Wierum.

De gegadigden worden uitgenoodigd, op Zaturdag den 9 October 1847, des namiddags ten 5 ure, bij de finale toewijzing, in de Herberg te Wierum. Nadere informatien te bekomen ten Kantore van den Griffier HEEP, te Holwerd.

Voornaam Boelgoed te Sneek.

DE Notaris C. J. JORRITSMA, te Sneek, zal, op Woensdag den 13 October 1847, des morgens ten 9 ure, ten Sterfhuize van de Weduwe *Jacobus Widmers*, aan den Cingel te Sneek, publiek bij boelgoed verkoopen:

1. *Eenen aanzienlijken en zeer goed geconserveerden INBOEDEL*, waaronder: 1 Kabinet met Stel, 1 Secretaire, 1 groote Spiegel, 3 Klokken, 4 Bedden met toebehooren, Tafels, Spiegels, Schilderijen en Stoelen, Porselein-, Koper-, Tin-, Aarde-, IJzer-, Glas- en Steenwerk, 1 Mangel en Pers.

2. *LIJF-, TAFEL- en BEDLINNEN*, alsmede *MANS- en VROUWEN LIJFDRAGT.*

3. *GOUD- en ZILVERWERK en JUWEELEN*, als: 1 breed gouden Oorijzer, 4 streng dito Ketting, 2 dito Horologien, 5 Vingerringen, 1 Kroontje met Steenen, 2 *paar juweelen Kapspelden, dito Boot en dito Ring.*

1 Zilveren Theepot, dito Brandewijnskop, Roomkom, Suikertafeltje, ouderwetsche Zak-Tabaksdoos, Mostardpot, 12 Vorken en 23 Lepels, Koffij- en Melklepeltjes, Suikerstrooijers, Snuifdoos, Brillen en onderscheidene andere kleine voorwerpen.

Verkooping van Hoogveen.

DE Notarissen ATTEMA, te Oldeberkoop, en TADEMA, te Oosterwolde, zullen, ten verzoeke van HH. Compagnons der Opsterlandsche en Ooststellingwerfsche Veenen en Vaarten, op Donderdag den 21 October 1847, ten elf ure voor den middag, ten huize van *Frans van der Wal*, Logementhouder te Gorredijk, provisioneel, bij strijk- en verhoogeld, presenteren te verkoopen:

Elf perceelen HOOGVEEN, gelegen aan de 2de, 4de, 5de, 6de en 7de Wijken te Appelscha. Breeder bij Verkoopboekjes omschreven, welke van Vrijdag den 8 October e. k. bij bovengenoemde Notarissen verkrijgbaar zijn.

HOOI TE KOOP,

40 wagens, bestgewonnen, liggende zeer geschikt aan het Vaarwater en den Weg. Te bevragen bij A. T. POELSMA, te Huizum.

DE Notarissen A. K. ATTEMA, te Wolvega en J. S. BOKMA, te Akkrum, zullen, door het Ministerie van eerstgenoemden, op Vrijdag den 15 October 1847, des namiddags ten vijf ure, ten huize van den Kastelein *Zanstra*, te Wolvega, finaal verkoopen:

Eene ZATHE en onderhoorende beste WEID-, HOOILANDEN en BOSCH, met HUIZING en voor eenige jaren nieuw gebouwde SCHUUR, BRINKHOVING, BOOMEN en verdere PLANTAGIEN, pro quota WATERMOLEN, staande en gelegen aan weerskanten van den Straatweg te Nijeholtwolde, met eenig Bouw- en Hooiland onder Oldeholtwolde, zamen groot naar het Kadaster 23, 69,40, onder welke 8,53,70 Hooiland te Nijeholtwolde, strekkende van den binnenweg tot noordwaarts aan de Vaart van de Heeren *van Heloma* en aan de Windhondssloot; bij *Lambert Edes Brouwer* in gebruik tot de gewone tijden in 1848; waarop geboden is *f* 6378.

Voorschreven Zathe is in besten staat van onderhoud en zal eerst in 13 perceelen en daarna bij cumulatie in massa worden geveild.

FAILLISSEMENT.

BIJ vonnis der Arrondissements-Regtbank te Heerenveen, van den 2 October 1800 zeven en veertig, is FRANS FISCHER, Koopman en Winkelier te Heerenveen, op eigen aangifte verklaard te zijn in staat van faillissement, aanvangende met dien dag, en zijn bij hetzelve benoemd tot Regter-Commissaris de Edel Achtbare Heer en Mr. C. H. S. VAN BOELENS, lid van voornoemde Regtbank, en tot Curator de Heer Jhr. Mr. F. H. VAN BEIJMA THOE KINGMA, Procureur te Heerenveen.

De Curator voornoemd,
Mr. F. H. VAN BEIJMA THOE KINGMA.

Oproeping van Crediteuren.

TEN gevolge bepaling van den Ed. Achtb. Heer Regter-Commissaris in het faillissement van JAN KLAZES DE JONG, Winkelier te Woudsend, worden alle bekende en onbekende, zoo gewone als bevoorregte en pand- of hypotheek hebbende Schuldeischers, welke hunne pretentien alsnog niet hebben ingediend, nogmaals opgeroepen, om op Maandag den 18 October e. k., des middags ten 12 ure te verschijnen in het Paleis van Justitie te Sneek, ten einde alsnog hunne Schuldvorderingen ter verificatie aan te bieden.

De Curator in voorz. faillissement,
Mr. B. S. STIENSTRA.

AAN de belanghebbenden wordt bekend gemaakt, dat de COMPAGNONSVAART van *Schoterland*, van Maandag den 11 October 1847, weder geheel zal kunnen worden bevaren.

Uit de hand te koop of te huur:

Eene geheel voor Slagerij ingerigte, voor korte jaren geheel vertimmerde HUIZINGE, met TUIN en daar achter staand PAKHUIS, op den Heiligenweg te Harlingen, bij *Willem Jager* als eigenaar bewoond, bij wien zoo wel als ten Kantore van den Notaris WIJMA, de Voorwaarden zijn te vernemen.

TE HUUR, op den 12 November 1847: Eene neringrijke WINKEL-HUIZINGE, met grooten TIMMERWINKEL. Te bevragen bij E. KEMPER, op de Olde-Galileën te Leeuwarden.

OP zeer aannemelijke Condities wordt UIT DE HAND TE KOOP aangeboden: Eene kapitale sterke KOOPMANS HUIZINGE, voorzien van: groot Voorhuis, eene goede Voorkamer, Achterkamer en Achter-Bovenkamer, Keuken en Slaapkamertje, eene groote Regenbak met koperen Kraan en looden Pomp, beschoten Dak en looden Goten om het Huis, eene massale Bak en Pomp, een Bleekveld met Vruchtboomen, een Berghok en meer gerijfelijkheden; staande op het best van de Dragt te Heerenveen; op den 12 Mei e. k. te aanvaarden. Te bevragen bij den Eigenaar in no. 131, aldaar. Brieven franco.

BELANGRIJK NIEUWS!!!

DOOR het spoedig op handen zijnde vertrek, zal DE DIRECTIE van het NIEUWE VERKOOPHUIS EN DE NIEUWE BAZAR, VAN *AMSTERDAM*, ten huize van den Heer C. WITTEVEEN, op het Groot Schavenek, te Leeuwarden, de nog voorhanden zijnde MODE-ARTIKELEN, welke mede aanmerkelijk zijn vermeerderd, tot veel verminderde prijzen uitverkoopen, als:

Fijne lakensche naar den laatsten smaak bewerkte Paletots *f* 12, echte Lijonsche mede naar den laatsten smaak gemaakte Satin Vesten *f* 4, gemaakte Broeken *f* 4,25, Kantoor- en Ochtend-Jassen *f* 3,25 en *f* 4, fijne Fransche Hemden *f* 1, echte Tricot Onderbroeken *f* 1,25, Flanellen Hemden *f* 1,80, eene groote partij echte Lijonsche Dames Schawls van *f* 2,50 en hooger, Fransche Zijden Parapluies *f* 4, eene overgroote hoeveelheid fijne Reukzeep 8 Cents; — voorts: Parfumeriën, Bijouteriën, Quincailleriën, à tout prix, enz. enz. enz.

LEES HIER.

DIEGENE welke in staat mogt zijn 100 stuks jonge tamme wildveer EENDVOGELS, (zijnde wijfjes), juist kunnende vliegen of goed kunnende vliegen, te kunnen leveren, franco Sneek, vervoege zich ten huize van den Kastelein *Gerben Heins Heinzius*, op het Hoogend aan den Stratweg aldaar, bij wien men nadere informatien kan bekomen. Ook is het voldoende wanneer het oude zijn. Alsmede nog 25 stuks jonge of oude wildveer wijfjes GANZEN, (liefst jonge); en zoo aan dit getal wildveer niet kan worden voldaan, dan zijn donker-bonte ook voldoende. Deze beide leverantien zullen uiterlijk vóór of op den 15 October 1847 moeten geschieden.

Berigt aan het reizend Publiek,

dat de Vaart met de STOOMBOOT *WILLEM II*, tusschen AMSTERDAM en DE LEMMER, uithoofde van bekomene schade, tot nadere kennisgeving zal worden gestaakt.

IEMAND met het vak van KRUIDENIERSWAREN bekend, en sedert vijf jaren voor hetzelfde vak hebbende gereisd, thans door buitengewone omstandigheden buiten betrekking zijnde, zag zich gaarne weder als REIZIGER in bovengenoemd of in een ander vak geplaatst; — of als BEDIENDE in eenen KRUIDENIERSWINKEL. — Hierop reflecterende, gelieve men zich *franco* onder letters N. N. te adresseren aan A. VAN ZUIJLEN, bij de Put te *Leeuwarden*.

*** SCHOOL- OF WANDKAARTEN,

uit te geven door den Boek- en Landkaarthandelaar J. OOMKENS J.Zoon, te *Groningen*, en waarop in alle Boekwinkels kan worden ingeteekend:

I. C. E. VAN KOETSVELD, (*Predikant te Schoonhoven*); DE GROOTE BIJBELKAART in 4 bladen, à *f* 5,00, *op stevig blaauw papier geplakt met rollen, door strooken katoen voor het inscheuren. gewaarborgd, f* 6,50, en *op linnen met rollen en gedraaide knoppen f* 9,00.

De kleinere Kaarten ten behoeve van het Godsdienstig Onderwijs, door Ds. VAN KOETSVELD uitgegeven, vonden algemeenen bijval; moge ook deze Kaart op eene grootere schaal ten gebruike van *Studeerkamers, Katechisatien* en *Scholen* ingerigt, dit voorregt te beurt vallen.

II. H. PIJTTERSEN, (*Schoolonderwijzer te Woudsend*), SCHOOLKAART van de *provincie* VRIESLAND, in 4 bladen. Voor de eerste 300 Inteekenaren *f* 4,00, *opgeplakt met rollen en strooken katoen f* 6,50, en *op katoen f* 9,80.

III. A. K. KUIPER, (*Schoolonderwijzer te Gaastmeer*), GEOLOGISCHE KAART van de *provincie* VRIESLAND; de 300 eerst verkochte Exemplaren *f* 2,00, *op blaauw papier* als boven *f* 2,80.

De eerste dezer twee Kaarten van *Vriesland* werd door de *Onderwijzers-Vereeniging* in die Provincie, ten gevolge eener *Prijsvraag*, door haar in den vorigen jare uitgeschreven, *bekroond*, terwijl de Heer *Staatsraad-Gouverneur*, de opdragt der *Schoolkaart zijner Provincie*, hem aangeboden, heeft aangenomen; de tweede eveneens bij haar ingezonden, ziet op haar verzoek het licht.

Bestaat er dus zoodanige behoefte aan eene *Schoolkaart van Vriesland*, dat de Onderwijzers voor hunne rekening en onder hun toezigt de teekening tot dezelve doen vervaardigen en verleent het waardig hoofd van Vrieslands Regering aan zulk eene onderneming zijne bescherming, dan mag men gerustelijk op eenen algemeenen bijval, inzonderheid in die Provincie, rekenen.

IV. H. F. PULS, (*Schoolonderwijzer te Diemen*), SCHOOLKAART van het koningrijk der NEDERLANDEN, bekroond door het *Nederlandsch Onderwijzers-Genootschap*, in 4 bladen. De prijs is voor de eerste 500 Inteekenaren *f* 5,00.

Als model van bewerking dezer Kaarten, waarvan de uitgaaf stellig voortgang hebben zal, ligt in verschillende Boekwinkels ZUIDEMA'S *bekroonde Schoolkaart van de provincie Groningen* ter bezigtiging. Later wordt de prijs dezer Kaarten aanzienlijk verhoogd.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.